

Door Henk Jongsma

Framing

Opdracht 1

Alinea	Woord of uitdrukking	Omschrijving van de betekenis
1	oncologisch	die zich bezighoudt met kwaadaardige (kanker) gezwellen
	terminaal zijn	aan het eind van het leven zijn
2	interuniversitair	van meer universiteiten samen
	interdisciplinair	van meer vakgebieden samen
	therapie	behandeling van een ziekte
	metaforiek	gebruik van beeldspraak
5	mank gaan	niet helemaal kloppen
8	controversieel	waar verschillend over wordt gedacht
10	associatie	verbinding
	fysieke handeling	lichamelijke daad
11	visuele weergave	iets wat je ziet
17	NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
	disciplines	vakgebieden
	geesteswetenschappen	wetenschappen die zich bezighouden met het denken van de mens
18	cultureel bepaald	(mee) gevormd in de cultuur waarin je leeft
	universeel	algemeen geldig
	geconceptualiseerd	voorgesteld
	chi	(spirituele) energie

Opdracht 2

- 1
 - a Goed gebruik van metaforen is niet eenvoudig.
 - b op de voorbeelden van omstreden gebruik
- 2
 - a op het gebruik van metaforen in ruime zin
 - b Omdat het gebruik niet eenvoudig is, misverstanden kan oproepen.
- 3
 - a Metaforen zitten vervlochten in ons alledaagse taalgebruik.
 - b *vervlochten* is een metafoor
- 4
 - a Het doeldomein is het niet-concrete begrip dat je duidelijk wilt maken.
 - b Het brondomein is het concrete begrip waarmee je iets abstracts duidelijk wilt maken.
 - c communicatie, verbinding
 - d de brug
- 5 op het gebruik van metaforen voor liefde in de vorige alinea
- 6 het leggen van verkeerde verbanden
- 7
 - a Het brondomein wordt geactiveerd.
 - b Omdat een metafoor dan te veel ingeburgerd is.
- 8
 - a Ze zijn vernieuwend, je ziet het voor je.
 - b Nee, Dylan gebruikt metaforen.
- 9
 - brondomein: de (ruime) keus op een markt
 - doeldomein: kwaliteit laten zien

Opdracht 3

- 1 De zin is:
Ik zat te kijken naar een **frontale botsing** tussen twee manieren van spreken over literatuur.
Mensen, auto's kunnen botsen; manieren van spreken niet, dus hier is een metafoor gebruikt.
- 2 De zin is:
Ik was ooit een nukkige schrijver die zich ergens achter in het **schrijverspeloton** van de Lage Landen bevond en nooit een collega zag.
Een peloton kennen we uit de wielrennerij; schrijvers opereren niet zo in groepen, dus hier is sprake van een metafoor.

Opdracht 4

Alinea	Metafoor	Standaardbetekenis	Ingeburgerd / Nieuw
	opruiingsdienst	explosieven opruiingsdienst	nieuw
1	strijd	oorlog	ingeburgerd
	gevochten	oorlog, strijd	ingeburgerd
	tegenhanger	tegenovergesteld voorwerp of persoon die voor evenwicht moet zorgen	ingeburgerd
	reis	naar een andere plaats of land gaan	ingeburgerd
	reisgezel	wie mee op reis gaat	ingeburgerd
	wapenen	beschermen	ingeburgerd
2	in brede zin	ruim genomen afstand of maat	ingeburgerd
3	afgestapt	naar beneden gaan	ingeburgerd
	vervlochten	door elkaar heen gedaan	ingeburgerd
4	brug	verbinding tussen twee overkanten	ingeburgerd
	vechten	oorlog, strijd	ingeburgerd
5	dans	alleen, met anderen of met een ander bewegen, meestal op muziek	ingeburgerd
	stap	beweging vooruit	ingeburgerd
	mank gaan	lopen, op een bepaalde manier	ingeburgerd
	reismaatje	wie mee op reis gaat	ingeburgerd
6	wapen	strijdmiddel	ingeburgerd
	verbinden	aan elkaar vastmaken	ingeburgerd
	kantelpunt	moment waarop iets omvalt	ingeburgerd
	point of no return	plaats waar je niet meer terug kunt	ingeburgerd
	verlamvend	niet meer tot bewegen in staat	ingeburgerd
7	van tafel lopen	weglopen bij de maaltijd	ingeburgerd
	haar in de soep	verontreiniging	nieuw?
	terugsturen	gerecht weigeren	nieuw?
	tsunami	vloedgolf	ingeburgerd
	kost iets	ervoor betalen	ingeburgerd
	investeren	geld inzetten	ingeburgerd
	prijkaartje	vermelding van de kosten	ingeburgerd
	markt	plaats waar wordt verkocht	ingeburgerd
8	brein als machine	hersenen die onafhankelijk van de menselijke wil werken	nieuw
13	ingeburgerd	erbij gaan horen	ingeburgerd
	plaatje	afbeelding	ingeburgerd
14	stroom	water in beweging	ingeburgerd
15	oorlog	strijd tussen landen	ingeburgerd
16	kurkentrekker	ding waarmee je een kurk uit een fles haalt	nieuw
	vliegt	snelle beweging door de lucht	ingeburgerd
	jetplane	vliegtuig	nieuw
17	binnenslepen	met moeite naar binnen halen	ingeburgerd
	marktkoopman	wie op een markt dingen verkoopt	nieuw?

18	overlopen	over de rand gaan	ingeburgerd
	exploderen	ontploffen	ingeburgerd
	uitbarsten	ontploffen	ingeburgerd
	stoom (uit je oren)	koken	ingeburgerd

Opdracht 5

Alinea	Woord of uitdrukking	Omschrijving van de betekenis
2	retorisch trucje	handigheidje in gesprek of debat
4	fictieve stad	niet-bestaande stad
6	onderbouwing	bewijs
	significant	betekenisonderscheidend
8	subtieler	voorzichtiger, minder opvallend
	preventieve maatregelen	maatregelen om iets te voorkomen
9	activatie	werkzaam maken
	synoniem	woord of uitdrukking met dezelfde betekenis
	expliciet	nadrukkelijk

Opdracht 6

	Middel / Vraag	Uitkomst
experiment 1	groep 1: misdaad als een virus, doorspekt met werkwoorden	Oplossing: bestrijden/voorkomen
	groep 2: misdaad als een beest, doorspekt met werkwoorden	Oplossing: verwijderen/vangen en opsluiten
experiment 2	groep 1: misdaad als een virus, subtiel aangegeven	Oplossing: bestrijden/voorkomen
	groep 2: misdaad als een beest, subtiel aangegeven	Oplossing: verwijderen/vangen en opsluiten
experiment 3	groep 1: metafoor virus vooraf gebuikt, in tekst weggelaten	geen verschil tussen de groepen
	groep 2: metafoor beest vooraf gebruikt, in tekst weggelaten	
experiment 4	groep 1: metafoor virus, zelf informatie verzamelen	Oplossing: bestrijden/voorkomen
	groep 2: metafoor beest, zelf informatie verzamelen	Oplossing: verwijderen/vangen en opsluiten
experiment 5	groep 1: metafoor virus, pas aan het eind van de tekst	minder invloed op de oplossing
	groep 2: metafoor beest, pas aan het eind van de tekst	
controleonderzoek	groep A: republikeinen	de metafoor had invloed op de oplossing
	groep B: democraten	
conclusie(s) uit het totale onderzoek		

Opdracht 7

Alinea	Woord of uitdrukking	Omschrijving van de betekenis
2	successiebelasting	belasting die betaald moet worden over een erfenis
7	extreme	buitengewone
	legitimering	aanvaardbaar maken
	privacybeperkingen	beperkingen op de persoonlijke vrijheid
	dehumaniseerde	ontmenselijke
9	replieken	reacties, antwoorden

11	essentie	de kern
	destilleren	halen uit
	simplisme	sterk vereenvoudigde voorstelling
12	resoneren	weerklinken

Opdracht 8

Alinea	Uitspraak	Daarmee zeg je over jezelf	Daarmee zeg je over de andere partij
1	pro life	ik wil het leven beschermen	de ander wil doden
2	death tax	ik wil de dode niet belasten	de ander wil de dode belasten
	job creators	wij helpen de economie vooruit	de ander veroorzaakt stilstand of achteruitgang
	Healthy Forest Act	ik wil het bos gezond houden of maken	de ander wil het bos niet beschermen
	Clear Skies Act	ik wil de luchtvervuiling verminderen	de ander wil niet meewerken aan de vermindering van de luchtvervuiling
5	the war against terror	ik wil de terreur bestrijden	de ander wil de terreur handhaven
8	pro choice	iedereen mag zelf kiezen	de ander wil je een beslissing opleggen
9	intensieve menshouderij	ik wil ruimte en goede verzorging voor ieder mens	de ander wil de (oudere) mens zo goedkoop mogelijk opvangen
	linkse hobby's	ik wil maatregelen waar iedereen wat aan heeft	de ander heeft wensen die maar een beperkte groep mensen aanspreken
12	vandalen gaan betalen	ik wil dat wie kwaad doet, de schade zelf betaalt	de ander wil dat we de schade met zijn allen dragen
	geen villasubsidies	ik wil niet dat de rijken extra geld krijgen	de ander wil dat juist de rijken voordeel krijgen
13	powernap	ik word er weer fit van	de ander doet het alleen uit een soort luiheid
	expert meeting	er komen deskundigen meepraten	het is alleen maar een saaie bespreking

Opdracht 9 t/m 11

-